

stod: Her undervises i Religion. Nej, saamænd om jeg gør! Det har ogsaa min ærede Partifælle afvist baade for sit og for mit Vedkommende. De Udtalelser, jeg kom med, sidst jeg havde Ordet, tyder virkelig ikke i den Retning, thi jeg betonedede meget stærkt, at det ikke kommer an paa det ydre, heller ikke paa Mængden af Religionstimer, men paa, om Skolen er baaret af en kristen Aand. Det var en kristen Skole, jeg slog til Lyd for, da jeg talte her, og jeg fremhævede ogsaa en Udtalelse af en nu afdød Mand, som gik ud paa, at man meget vel kunde tale om en kristelig Skole, selv om der ikke undervistes i Religion i den. Nej, det er Aandspræget, det for mig kommer an paa, og dermed naturligvis paa, hvordan Undervisningen drives ogsaa i andre Fag; at man ikke f. Eks. har nogle Religionstimer, der, som det ærede Medlem for Højrup betonedede, kunde lægges forud eller bagud eller maaske til Side i et Pulterkammer af Skoleplanen, alt efter som man havde Lyst til, medens den øvrige Undervisning foregaar paa en helt anden Maade. Vi ved jo alle, at der kan være meget forskellige Principper i den Undervisning, der drives i Historie, og den Undervisning, der drives i Naturfag o. s. v., men det skal nok mærkes, ogsaa af Børnene, om det er en Skole, der er baaret af kristelig Aand, eller om den kun bæres af videnskabelige eller humane Principper, saaledes at hver Lærer kan undervise i sit Fag, som han har Lyst. Det er maaske rigtigt, det skal jeg ingenlunde benægte, at det radikale Parti ikke vil afskaffe Religionsundervisningen; men det forekommer mig heller ikke, jeg talte derom sidst, jeg havde Ordet, tværtimod. Jeg ved meget vel, hvordan det radikale Partis Program nu lyder med den, om jeg saa maa sige, mildnende eller moderate Fortolkning, hvormed det blev fremlagt af den ærede Ordfører. Men selv om dette Program er Udtryk for det radikale Rigsdagspartis Anskuelse og for Partiet som saadant, maa man dog vide, at der i Partiet er en hel Del Mennesker, som ikke er enige i netop denne Del af det radikale Partis Program, og det er netop Folk, som har stor Indflydelse indenfor det radikale Parti. Jeg maa for øvrigt sige — og deri giver jeg ogsaa den tidligere Taler for mit Parti Ret —, at det radikale Partis Program med Hensyn til Religionsundervisningen bærer langt mere Præget af at være et Skilt, der hænges ud. Det vil praktisk talt netop vidne for Folket: Nu har vi forandret Signaler, vi har ikke mere det Program, som tidligere i lang Tid var stærkt fremme i vor Presse, og som der blev agiteret for af dem, der var vore

aandelige Ledere, at nu skulde vi radikaliseres. Skolen og erobre det Kulturmiddel, som Skolen er, nej, nu gaar vi ganske roligt frem, thi vi har set, naar vi kommer ud i Landet, hvordan det danske Folk staar paa det Omraade, og saa gælder det om at have et lempeligt Standpunkt, derfor holder vi naturligvis paa Religionsundervisningen, men selvfølgelig den frivillige, og ordnet saaledes, at den kan skubbes ud fra de øvrige Skolefag. Det forekommer mig, at dette er at hænge et Skilt ud, og det vil hurtigt mærkes, at den Ordning ikke er tilfredsstillende for Menigheden; ogsaa med Hensyn til Spørgsmaalet om Læreruddannelsen og en Række dermed sammenhørende Forhold vil det jo vise sig, naar man har den Opfattelse, at man ikke kan anlægge Religionsundervisningen i Skolen, saaledes som Menigheden maa forlange. Saa længe vor Folkekirke i Overensstemmelse med Grundlovens Krav er evangelisk-luthersk, saa længe maa ogsaa den Religionsundervisning, der skal drives i Skolen, ledes paa en ganske bestemt Maade; det maa være ikke blot en kristen Religionsundervisning, men ogsaa en Religionsundervisning, der har en ganske bestemt Farve. Jeg hørte ikke i det ærede Medlem fra Højrup Udtalelser noget om, hvad der i saa Henseende var hans Mening med den Religionsundervisning, han tænkte sig. Det skulde være en kristelig Religionsundervisning, men det skulde tillige være en Undervisning uden Lærebog, men dette kan jo forstaaes paa forskellige Maade. Vi ved alle, at den grundtvigske Retning i høj Grad har bekæmpet Lærebogsundervisningen til Fordel for Bibelhistorien, og vi ved ogsaa, at denne Retning staar i konfessionel Henseende ganske paa Folkekirkens Grund. Det er ogsaa bekendt, at andre bekæmper Lærebogsundervisningen med helt andre Grunde; og her maa det vel huskes, at man fra Kirkens Side staar med en vis Mistanke om, at naar man arbejder for Lærebogens Afskaffelse, kan det muligvis være ud fra den Opfattelse, som vi f. Eks. ved, at den højtærede Kirkeminister nærer: at vor Folkekirke i Virkeligheden er ukonfessionel, at det evangelisk-lutherske betyder ingenting, saa at der i Virkeligheden skal være Plads, lovgyldig Plads indenfor Skolen til, lad os sige, Arboe Rasmussen'er. Dette vil selvfølgelig, det maa man kunne forstaa, vække en stor Kamp i vort Kirkefolk, og derfor siger jeg: Vi staar her overfor en Grundsag, som man ikke kan behandle letsindigt. Man kan ikke tro, at det er noget, der let lader sig ordne, heller ikke, at man kan ordne